

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum : 21 juli 2014

Voorstel van : College van burgemeester en wethouders

Onderwerp : Mantelzorgondersteuning en -waardering 2015

Samenvatting

Per 2015 wordt er een groot pakket aan taken door de Rijksoverheid overgeheveld naar de gemeente. De transities op het gebied van de jeugdzorg, AWBZ/Wmo en participatiewet veroorzaken een verschuiving in het zorglandschap. De positie van de mantelzorger binnen de nieuwe zorginfrastructuur moet opnieuw in beeld worden gebracht. Niet in de laatste plaats omdat gemeente naast mantelzorgondersteuning nu ook een specifieke taak krijgt voor mantelzorgwaardering. In het Beleidsplan 'Transformatie van AWBZ naar Wmo Brabant Deel I en II Noordoost-oost' (12 gemeenten) zijn kaders gesteld voor beide taken. Een verdere uitwerking van deze taken is in de 'Beleidsnotitie mantelzorgondersteuning en -waardering 2015' gerealiseerd.

De Mantelzorgwinkel heeft in 2009 de opdracht gekregen om de methode familiecare bij de dienstverlenende organisaties van welzijn en zorg te initiëren. Aan families, die geconfronteerd zijn met een chronische zorgsituatie, wordt structurele en constructieve dienstverlening gegeven. Op 15 april 2013 hebben de portefeuillehouders van de gemeenten Boekel, Landerd, Uden en Veghel aan de Raad van Toezicht en de directeur van De Mantelzorgwinkel nogmaals aangegeven dat deze opdracht eind 2015 gerealiseerd moet zijn. De Mantelzorgwinkel zal hiermee per 1 januari 2016 niet meer als organisatie bestaan.

Voorgesteld besluit:

1. De 'Beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning en -waardering 2015' vaststellen.
  2. Instemmen met de beëindiging van De Mantelzorgwinkel op 31 december 2015.
-

Inleiding

Met de invoering van de Wmo in 2007 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor het bieden van mantelzorgondersteuning. Het organiseren van mantelzorgondersteuning is toen door de gemeenten in de regio Uden-Veghel gezamenlijk opgepakt. De visie op mantelzorgondersteuning werd verankerd in het Beleidsplan Wmo 2008-2011 en 2012-2015.

Anno 2014 wordt er weer een groot pakket aan taken door de Rijksoverheid overgeheveld naar de gemeenten. De transities op het gebied van de jeugdzorg, AWBZ/Wmo en participatiewet veroorzaken een verschuiving in het zorglandschap. De positie van de mantelzorger binnen de nieuwe zorginfrastructuur moet opnieuw in beeld worden gebracht. Niet in de laatste plaats omdat gemeenten naast mantelzorgondersteuning nu ook een specifieke taak krijgen voor mantelzorgwaardering. In het Beleidsplan 'Transformatie van AWBZ naar Wmo Brabant Deel I en II Noordoost-oost' (12 gemeenten) zijn kaders gesteld voor beide taken. Een verdere uitwerking van deze taken is in de 'Beleidsnotitie mantelzorgondersteuning- en waardering 2015' gerealiseerd.

De Mantelzorgwinkel heeft in 2009 de opdracht gekregen om de methode familiezorg bij de dienstverlenende organisaties van welzijn en zorg te initiëren. Aan families, die geconfronteerd zijn met een chronische zorgsituatie, wordt structurele en constructieve dienstverlening gegeven.

Op 15 april 2013 hebben de portefeuillehouders van de gemeenten Boekel, Landerd, Uden en Veghel aan de Raad van Toezicht en de directeur van De Mantelzorgwinkel nogmaals aangegeven dat deze opdracht eind 2015 gerealiseerd moet zijn. Hiermee werd ook duidelijk dat De Mantelzorgwinkel per 1 januari 2016 niet meer als organisatie bestaat.

Relatie met eerdere besluitvorming

De gemeenteraad heeft d.d. 30 augustus 2011 in een evaluatie van De Mantelzorgwinkel besloten:

1. De beschikbare middelen in de meerjarenbegroting ad € 22.000 voor de beleidsperiode van het Beleidsplan Wmo 2012-2015 te reserveren voor De Mantelzorgwinkel.
2. De Mantelzorgwinkel de opdracht te geven om zich de komende jaren tot en met eind 2015 te richten op:
  - a. het implementeren van de methode Familiezorg bij professionele organisaties,
  - b. het zijn van een kenniscentrum op het gebied van mantelzorg, en
  - c. het uitbreiden van het aantal bereikte mantelzorgers in de gemeente Boekel.

Beoogd resultaat

Mantelzorgerondersteuning en –waardering inbedden in de nieuwe steunstructuur die door het stelselwijziging in het sociale domein ontstaat zoals uitgewerkt in bijgevoegde 'Beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning en -waardering 2015'.

Argumenten

1. *Mantelzorgondersteuning- en waardering gaat lokaal uitgevoerd worden.*

De gemeenten Boekel, Landerd, Sint-Oedenrode, Uden en Veghel hebben vanaf 2007 de taak mantelzorgondersteuning gezamenlijk opgepakt. Nu het oorspronkelijke doel nagenoeg bereikt is, is het logisch om ook gezamenlijk te kijken naar de gevolgen van nieuwe ontwikkelingen. Duidelijk is dat de uitvoering een plaats hoort te krijgen in de lokale situatie. Dit staat een afstemming van het mantelzorgbeleid in regionaal verband echter niet in de weg. De beleidsnotitie wordt als visiedocument gehanteerd door de gemeenten Boekel, Landerd, Uden en Veghel en wordt met de grotere regio Brabant Noordoost-oost gedeeld. De voorliggende notitie is gebaseerd op de Boekelse situatie en de adviezen van de Boekelse Wmo Adviesraad.

2. *De Beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning- en waardering 2015 geeft verdere uitwerking aan de kaders die in het 'Beleidsplan Wmo 2012-2015 gemeente Boekel' en het beleidsplan 'Transformatie van AWBZ naar Wmo Deel I en II, Brabant Noord-oost' zijn vastgesteld.*

3. *De ontwikkelingen in het sociale domein hebben de noodzaak tot ontmanteling van De Mantelzorgwinkel versneld.*

Vanwege brede maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe gemeentelijke verantwoordelijkheden en opdrachten, de veranderingen in lokale, regionale en landelijke zorgstructuren en de terugtrekking van de gemeente Sint-Oedenrode in 2013 uit de samenwerkingsovereenkomst van De Mantelzorgwinkel, is het noodzakelijk om opnieuw te kijken naar onze doelen en de wijze waarop deze bereikt moeten worden. De verantwoordelijkheden van partijen, gemeenten en zorgaanbieders zijn door de transitie veranderd. Een eigenstandige organisatie voor mantelzorg past niet binnen deze stelselwijziging: mantelzorg is een natuurlijke verantwoordelijkheid van al onze zorgpartners en zal in de contractering van de nieuwe taken door meerdere partijen worden vormgegeven.

4. *De oorspronkelijke opdracht van De Mantelzorgwinkel is in 2015 grotendeels gerealiseerd.*

Bij de aanvang van De Mantelzorgwinkel in 2009 is door de betrokken gemeenten aangegeven dat deze organisatie een tijdelijk bestaansrecht had. In eerste instantie is een periode van 10 tot 12 jaar aangegeven. In 2011 (door de gemeenteraad) en 2013 (door de portefeuillehouders) is aan De Mantelzorgwinkel de opdracht gegeven om de *methode familie zorg* (of een vergelijkbare systeembenadering) versneld op te pakken om de zorgaanbieders te ondersteunen bij de transitie. Deze versnelde oppak van de opdracht kan binnen de bestaanstermijn die is gesteld aan De Mantelzorgwinkel grotendeels gerealiseerd worden en blijft daarna een aandachtspunt van de medewerkers in het Wijkteam Boekel.

5. *Lokale mantelzorgondersteuning is geborgd door het aantrekken van de Wijkcoach.*

Vivaan heeft inmiddels een Wijkcoach voor het Wijkteam Boekel aangetrokken (28 uur). Dat is de mantelzorgconsulent van De Mantelzorgwinkel geworden. Daarmee profiteert Boekel optimaal van de opgedane kennis en werkwijze van De Mantelzorgwinkel in de afgelopen jaren en wordt de lokale mantelzorgondersteuning aan onze inwoners geborgd vanaf de start van het Wijkteam Boekel per 1 oktober 2014.

6. *De gemeenten zijn gehouden aan een tijdige berichtgeving dat de subsidieverlening zal worden stop gezet.*

De Mantelzorgwinkel wordt op dit moment door de gemeenten Boekel, Landerd, Uden en Veghel gesubsidieerd voor het initiëren van de methode familie zorg bij organisaties en ondersteuning en begeleiding van mantelzorgers door mantelzorgconsulenten. Het stopzetten van deze opdracht moet daarom ook een gezamenlijk besluit zijn, vooral omdat eventuele afbouwkosten ook met elkaar moeten worden gedeeld.

7. *De Wmo Adviesraad Boekel is in het voortraject betrokken en heeft positief geadviseerd ten aanzien van voorliggende beleidsnotitie.*

De Wmo Adviesraad is de laatste jaren actief geïnformeerd over mantelzorgondersteuning in Boekel. Toen bekend werd dat de nieuwe taak mantelzorgwaardering naar de gemeente zou komen, is er een brainstormbijeenkomst georganiseerd om samen met de gemeente en De Mantelzorgwinkel na te denken over hoe mantelzorgwaardering het beste in Boekel ingevuld zou kunnen gaan worden. Het advies van de Wmo Adviesraad en De Mantelzorgwinkel heeft geleid tot de voorgestelde invulling van mantelzorgwaardering in de beleidsnotitie. Bijgaand treft u een positief advies aan van de Wmo Adviesraad ten aanzien van de beleidsnotitie zelf. De adviezen van de Wmo Adviesraad zijn belangrijke aandachtspunten die in de uitvoering handen en voeten krijgen.

Kanttekeningen

1. *De dienstverlening van De Mantelzorgwinkel bestaat ook uit ondersteuning aan individuele mantelzorgers door consulenten.*

Door de organisatie op te heffen, komt niet vanzelfsprekend een einde aan de levering van het product mantelzorgondersteuning. De inspanning is er juist op gericht om de dienstverlening goed in te bedden in het totaal van lokale ondersteuning rondom kwetsbare inwoners van Boekel. Mantelzorgers hebben immers nog steeds behoefte aan ondersteuning en advisering. Ze willen graag een luisterend oor, een persoon die hen verder op weg helpt. Deze persoon wordt de wijkcoach als onderdeel van het Wijkteam Boekel.

2. *De precieze kosten van ontmanteling van De Mantelzorgwinkel moeten nog in beeld gebracht worden.* Het verzoek hiertoe is inmiddels aan De Mantelzorgwinkel verzonden. Er wordt een afspraak gemaakt met De Mantelzorgwinkel over frictiekosten, afhankelijk van de door de gemeenten gewenste mate van afbouw.

3. *De afbouw van De Mantelzorgwinkel zal niet direct leiden tot een besparing.*

Naast het feit dat we een wettelijke taak hebben te vervullen en te maken krijgen met financiële afbouwverplichtingen, is het ook nog niet duidelijk wat de kosten worden van de lokaal in te bedden mantelzorgondersteuning. In een verder proces tot ontmanteling moeten deze financiële consequenties in kaart gebracht worden.

Financiële gevolgen en dekking

Tot eind 2015 krijgt De Mantelzorgwinkel subsidie van de vier gemeenten op basis van een verdeelsleutel. In de meerjarenbegroting is jaarlijks € 20.000 gereserveerd voor De Mantelzorgwinkel. Eventuele kosten van stopzetting zijn dan ook voor de subsidiënten.

In de beleidsnotitie is het volgende schema opgenomen over de huidige en toekomstige financiële verplichtingen ten aanzien van mantelzorgondersteuning en –waardering:

Tabel 1: Begroting mantelzorgondersteuning in 2014 en nieuwe middelen voor mantelzorgwaardering 2015

Huidige uitgaven mantelzorgondersteuning	2014:	Inkomsten nieuwe taken	2015:
De Mantelzorgwinkel: - Consulentfunctie - Uitrol methode Familiezorg - Aanspreken organisaties op hun mantelzorgondersteunende functie - Registratie, PR en communicatie - Lotgenotencontact 662017-4424214	€ 20.000	Sociaal Wijkteam: - Toegang tot ondersteuning/zorg - Vangnet voor burgers en mantelzorgers - Verbindingsplek tussen ondersteuningsvragers/vrijwilligers/ mantelzorgers en professionals	Nog onbekend
Jaarlijkse mantelzorg- en vrijwilligersavond 662017-4343916 (vrijwilligerswerk)	€ 5.000	Waardering mantelzorgers (Mantelzorgcompliment)	€ 15.000 ¹
CVTM/DWZ-subsidieregelingen mantelzorg ² 662017-4425403	€ 12.000		
Totaal:	€ 37.000	Totaal:	€ 15.000

In hoofdstuk 6 van de beleidsnotitie wordt invulling gegeven aan de nieuwe taak Mantelzorgwaardering vanaf 1 januari 2015. In tabel 2 zijn de financiële consequenties hiervan inzichtelijk gemaakt.

¹ Op basis van de op dit moment bekende 'Begroting Wmo 2015'.

² CVTM/DWZ-subsidieregelingen zijn de voormalige AWBZ-subsidieregelingen 'Coördinatie Vrijwillige Thuis- en mantelzorg' en 'Diensten bij Wonen met Zorg', overgeheveld van Rijk naar gemeenten in 2008/2009. Boekel subsidieert in regionaal verband onder die noemer bijvoorbeeld de Dementieconsulent, het Alzheimer Café en respijtzorg voor mantelzorgers van Blink. Subsidieregelingen voor mantelzorgers.

Tabel 2: Financiële consequenties nieuwe taak mantelzorgwaardering in 2015

Mantelzorgwaardering vanaf 2015	Voorstel jaarlijkse uitgaven:	Dekking 2015:
Boekelse Mantelzorgkadobonnen	€ 5.000	Transitiemiddelen mantelzorgwaardering
Mantelzorglunch	€ 2.500	Transitiemiddelen mantelzorgwaardering
Mantelzorg- en vrijwilligersavond	€ 5.000	Reeds begroot: 662017-4343916
Uitvoeringskosten waardering	€ 2.500	Transitiemiddelen mantelzorgwaardering
Totaal	€ 15.000	€ 20.000

U wordt geadviseerd op dit moment de ontmanteling van De Mantelzorgwinkel nog niet als bezuiniging op te nemen in de meerjarenbegroting, maar hierover een besluit te nemen wanneer meer informatie beschikbaar is over de afbouwkosten van De Mantelzorgwinkel in relatie tot de investeringskosten van het Wijkteam Boekel.

Voor 2015 betekent dit, dat naast de huidige kosten van € 37.000 voor mantelzorgondersteuning, € 15.000 binnen de transitiebudgetten wordt gereserveerd voor uitvoering van de nieuwe taak mantelzorgwaardering. Dit is een voorlopige reservering en wordt in 2016 opnieuw bekeken.

Juridische Risico's

Aan de afbouw van De Mantelzorgwinkel zijn juridische risico's verbonden (frictiekosten, wachtgelden, etc.). Deze worden in het proces tot ontmanteling in kaart gebracht en de afbouw inclusief risico's wordt in een later stadium ter besluitvorming aan het college voorgelegd. Voor nu volstaat een besluit om tot ontmanteling over te gaan.

Voorstel:

1. De 'Beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning en -waardering 2015' vaststellen.
2. Instemmen met de beëindiging van De Mantelzorgwinkel op 31 december 2015.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boekel

De secretaris

de burgemeester

J.G. Marcic

P.M.J.H. Bos

Bijlagen die zijn bijgevoegd:

1. Beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning en -waardering 2015 gemeente Boekel
2. Raadsbesluit

Bijlagen ter inzage:

3. Advies Wmo Adviesraad Boekel inzake Beleidsnotitie

